

3. Lakan Zh. Instantsiia bukvy v bessoznatel'nom, ili Cud'ba razuma posle Z. Freida / Zhak Lakan ; [per. s fr. A. K. Chernoglazova, M. A. Titovoi]. – M. : RFO Logos, 1997. – 456 s.
4. Lakan Zh. O voprose, predvariaiushchem liuboi vozmozhnyi podkhod k lecheniiu psikhoza // Instantsiia bukvy v bessoznatel'nom ili Sud'ba razuma posle Z. Freida / Zhak Lakan [per. s fr. A. K. Chernoglazova, M. A. Titovoi]. – M. : RFO Logos, 1997. – S. 88–136.
5. Lakan Zh. Funktsiia i pole rechi i iazyka v psikhoanalize : Doklad na Rimskom kongresse, chit. v In-te psikhologii Rim. un-ta 26 i 27 sent. 1953 g. / Per. s fr. A.K. Chernoglazov / Zhak Lakan. – Moskva : Gnozis, 1995. – 192 s.
6. Stavtsev S.N. Iazyk i pozitsiia sub"ekta : Lakanovskaia strukturno-semioticheskaia kontseptsii sub"ektivnosti // Formy sub"ektivnosti v filosofskoi kul'ture XX veka / S.N. Stavtsev. – SPb. : Sankt-Peterburgskoe filosofskoe obshchestvo, 2000. – S. 62-78.
7. Eko U. Otsutstvuiushchaia struktura : Vvedenie v semiologiiu / Per. A.G. Pogoniailo, V. G. Reznik. / Umberto Eko. – SPb. : Petropolis, 1998. – 432 s.
8. Kristeva, J. Revolution in Poetic Language. – New York : Columbia University Press, 1984. – 207 p.

УДК 327.39:304.4

Чернець Марія Олександрівна
аспірантка Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
e-mail: mariya_chernets@mail.ru

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНІЦІАТИВИ ЄС "ЄВРОПЕЙСЬКА СТОЛИЦЯ КУЛЬТУРИ"

Стаття присвячена аналізу організаційно-правових засад реалізації ініціативи ЄС "Європейська столиця культури". Досліджується історія виникнення проекту, його правова база та динаміка розвитку з 1985 р. до сьогодення. Визначається актуальність ініціативи в контексті євроінтеграційного вектору розвитку України. "Культурна столиця" розглядається як вагома складова процесу створення унікального національного бренду Української держави, що сприятиме її участі у світових інтеграційних процесах і посиленню конкурентних позицій.

Ключові слова: культура, культурна політика, Європейський Союз, європейська ініціатива, "Європейська столиця культури", Маастрихтський договір.

Чернец Мария Александровна, аспирантка Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Организационно-правовые основы реализации инициативы ЕС "Европейская столица культуры"

Статья посвящена анализу организационно-правовых основ реализации инициативы "Европейская столица культуры". Исследуется история возникновения проекта, его правовая база и динамика развития с 1985 г. до современного этапа. Определяется актуальность инициативы в контексте евроинтеграционного вектора развития Украины. "Культурная столица" рассматривается как важная составляющая процесса создания уникального национального бренда Украинского государства, что должно способствовать его участию в мировых интеграционных процессах и усилению конкурентных позиций.

Ключевые слова: культура, культурная политика, Европейский Союз, европейская инициатива, "Европейская столица культуры", Маастрихтский договор.

Chernets Maria, a postgraduate the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

Organizational and legal framework of the European Capital of Culture initiative

The article analyzes the organizational and legal framework of the "European Capital of Culture" initiative. The author studies the history of the project, its legal framework and dynamics of its development from 1985 to the present time.

The European Capital of Culture (ECoC) Programme is viewed as one of the most visible and prestigious EU initiatives. It gives the city an opportunity to attract significant investment to boost its efforts in upgrading the cultural sector institutions, attracting the attention of the world community and to improve its image in the national and international levels, as well as create and promote its own unique brand. It came into being with the idea of presenting a European city as a "European City of Culture", which was offered by the Greek Minister of Culture, Melina Mercouri, during the informal meeting of the Ministers responsible for Culture Affairs in Athens in November 1983.

The project itself was launched in 1985 in the form of a Ministerial Resolution (85/C 153/02) as a mainly symbolic intergovernmental initiative. At that time the European Community did not have any legislative basis to act at the level of cultural policy. At that time it was considered by the Ministers that the "European City of Culture" event should be the expression of a culture which, in its historical emergence and contemporary development, was characterized by having both common elements and a richness born of diversity. During that period the 12 EC Member States were designated the title in turn. Each state nominated a city to host the event for a year, having less than two years for preparation.

In 1990 the Conclusion of the Council of Ministers 90/C162/01 started a new ECoC cycle for the period beginning in 1997, allowing designation of cities in non-Member states as ECoC, but not altering the aims of the Programme. At the same time the Council decided to organize "European Cultural Month", the event, which was held in a different non-EC country every year from 1992 until 2003.

A significant step forward in creating a framework for the ECoC initiative was made in 1992 with the Decision 92/C336/02, which introduced the selection criteria and a clear outline of bidding deadlines for candidate cities. The same year Article 128 of the Treaty of Maastricht presented a significant changes in cultural policy at a European level.

In 1999 the Decision 1419/99/EC of the European Parliament and the Council, transformed the event into the "European Capital of Culture". ECoC became a Community action with a first legislative framework, which was established for the years 2005 to 2019. The Decision presented new criteria, clear guidelines for the Selection Panel and a rotational system. It was also decided that the nomination must include a project with a European Dimension. Later, in 2005, this decision was amended in order to integrate ten countries that joined the EU in 2004.

Further changes were made in October 24 2006 by adopting a decision 1622/2006/EC. It implemented an extended basis for, now, Selection and Monitoring Panel and updated scheme of the application process and selection criteria for candidate cities. This decision improved the objectives of the initiative and introduced a two-stage competition and expanded the members of the Selection and Monitoring Panel from 7 to 13 members.

The last decision of the European Union and the Council (445/2014 / EU), adopted on April 16, 2014, regulates the conditions, criteria and procedures for selection of "European Capital of Culture" for the period from 2020 to 2033.

It is evident, that the basic framework of the "European City of Culture" project that was launched as an international event in 1985, has developed into a well-established action of the EU with a clear legal framework, having awarded the title to approximately 50 cities in 30 countries.

Recently, Petro Poroshenko the president of Ukraine, presented "Strategy of reforms 2020", which is aimed to achieve European standards of life and prepare for the application for the EU membership in 2020. President has identified two important programs, one of which is the further popularization of Ukraine in the world.

The implementation of this program is nothing but a matter of carrying out effective branding strategy for Ukraine. That is why the cultural sector today acquires new meaning and needs new approaches to cultural policy, as well as recognizing its role in the development of Ukrainian state.

Thus, it is concluded, that since its inception back in 1985, the ECoC Programme has grown into not only one of the best-known EU initiatives, but also into a catalyst for economic and cultural regeneration of the city, a project with a clear organizational and legal framework. "Capital of Culture" is also seen as an essential part of the process of creating a unique brand of Ukraine, which could contribute to the country's part in global integration processes, strengthening the competitive position of the state in today's globalized world

Keywords: culture, cultural policy, the European Union, the EU initiative, "European Capital of Culture", the Treaty of Maastricht.

Сучасний етап державотворення в Україні відзначається євроінтеграційною спрямованістю та посиленням ролі культури. Невід'ємною складовою культурної політики європейських держав є реалізація комплексних програм, націлених на збереження культурної ідентичності європейських народів та демонстрації спільного європейського культурного надбання.

Офіційне визнання проекту "Європейська столиця культури" як найбільш відомої, видатної ініціативи Європейської комісії, яка стала каталізатором економічного та культурного відродження країн, зумовило появу подібних програм у всьому світі. Практика запровадження вищезазначеної програми, ініційована ще 1985 року, викликала розвиток і підтримку близько 50 міст у 30 країнах. Ефективне здійснення і результативність ініціативи залежить від дійових організаційно-правових механізмів її забезпечення.

Актуальність дослідження викликана спробою дослідити і вивчити досвід ЄС в контексті організаційно-правових засад реалізації програми "Європейська столиця культури".

Аналіз джерелознавчої бази з даного питання дав змогу констатувати, що значна кількість науково-теоретичних і практичних праць розкриває питання щодо функціонального спрямування реалізації досліджуваної ініціативи. І хоча кожного року з'являється велика кількість статей, які висвітлюють питання культурної столиці, у переважній більшості такі дослідження обмежуються вивченням одного міста, лишаючи поза увагою підґрунтя ініціативи, її зміни, організаційно-правові засади, а також вплив програми на політичну стратегію іміджування і позиціонування держави.

Брак наукових роздумів щодо даного питання можна пояснити ротацією та тимчасовим характером щорічної події, адже статус Європейської столиці/міста культури надається терміном на один рік.

Важливим джерелом інформації щодо реалізації ініціативи є офіційні звіти Єврокомісії. Спроби наукового дослідження проекту "Європейська столиця культури" належать іноземним дослідникам та практикам. Так, Моніка Сасателлі розглядає культурну столицю у контексті Європейської ідентичності. Катрін Оертс досліджує, як змінилася програма з 1985 року, зокрема: як з події, яка презентує культуру, вона перетворилася на масштабний проект, здатний змінити локальну культуру,

вписуючи її у Європейську культурну мапу. Юрген Міттаг, Беатріс Гарсія та Томсон Кокс наводять періодизацію історії існування проекту, розділяючи його на певні етапи. Вартим уваги є також доробок таких авторів, як Річардс, Вілсон, Додд, Палмер, Папаріс, Мелвіль, Маєрско та ін.

Мета статті – дослідити виникнення та динаміку розвитку ініціативи ЄС "Європейська столиця культури", проаналізувати організаційно-правові засади її функціонування і реалізації.

Вперше положення про співпрацю у сфері культури на рівні ЄС були закріплені у ст.128 договору про Європейський Союз, або так званого Маастрихтського договору 1992 року. Вказана стаття висвітлює вкрай важливі питання, які актуалізують проблему збереження культурних ідентичностей. Адже Європа, будучи конгломератом культур, усвідомлює загрозу розмивання свого культурного поля та втрати культурної ідентичності європейських народів під натиском невпинного процесу глобалізації, що охопив сучасний світ. Тому збереження та захист національної самобутності культур держав-членів ЄС є одним з основних завдань Союзу. Можливо саме з цієї причини ні Амстердамський договір 1997 року, ні Ніщський договір 2001 року, ні Лісабонський договір 2007 року, який є чинним і регулює діяльність Європейського Союзу у сфері культури (ст. 167 розділу "Культура" Договору про функціонування Європейського Союзу, більш відомого як Лісабонський договір), не внесли суттєвих змін у положення про політику ЄС у сфері культури.

Стаття 128 Маастрихтського договору включає чотири основні норми. У п. 1 наголошується, що Союз сприяє розквіту культур держав-членів, поважаючи їх національне та регіональне різноманіття та висувуючи на перший план загальну культурну спадщину. У п. 2 статті закріплені засоби реалізації даного положення, а саме: поглиблення та поширення знань про культуру та історію європейських народів; збереження та захист культурної спадщини європейського значення; некомерційний культурний обмін; художня та літературна творчість, включаючи аудіо-візуальний сектор. У п. 3 актуалізується тема зміцнення співпраці ЄС з третіми країнами та компетентними міжнародними організаціями у сфері культури. У п. 4 наголошується на тому, що Союз, здійснюючи будь-які дії, що базуються на інших положеннях Договору про ЄС, враховує культурні аспекти держав-членів та прагне підтримувати різноманіття їх культур [1]

Наведені у вищезазначених нормах ініціатива підтримується низкою дійових програм, в котрих за бажанням можуть брати участь країни-члени ЄС. Ці комплексні програми спрямовані на реалізацію цілей, поставлених в Маастрихтському договорі 1992 року, таких як збереження європейської культурної спадщини, розвиток мистецтва та літератури тощо. Найпотужнішими програмами ЄС у сфері культури є: "Європейська столиця/місто культури" (з 1985), "Калейдоскоп"(1996-1999), "Аріан"(1997-1999), "Рафаель"(1997-1999), програма "Культура 2000" (2000-2006) "Культура" (2007-2013), програма "Творча Європа" (2014-2020).

Політика ЄС у сфері культури розпочалась і впроваджувалась в рамках трьох програм: програма "Калейдоскоп" підтримувала художню творчість; програма "Аріан" розширювала співробітництво у сфері книжкової справи та перекладацької діяльності; програма "Рафаель" діяла щодо охорони культурного спадку європейського значення.

Масштабна програма "Культура 2000", яка згодом перейшла у програму "Культура", була впроваджена з метою створення в Європі єдиного культурного простору, підтримки проектів та заходів у культурному секторі, сприяння культурному різноманіттю та збагаченню культурної спадщини через міждержавне співробітництво, а також залучення країн-партнерів ЄС. Програма сприяла культурному співробітництву у різних напрямках: мистецтво, література, культурна спадщина тощо та підтримувала багаторічні проекти та заходи, так само як і різноманітні ініціативи та культурні організації [2].

"Творча Європа" – це нова програма Європейської комісії, створена для підтримки секторів культури і мас-медіа. Програма з бюджетом в майже у півтора мільярди євро підтримуватиме ініціативи культурного, аудіовізуального сектору та міжгалузеві напрямки [3].

Найтривалішою серед вищезазначених програм є досліджувана нами програма, визнана різними стейкхолдерами, які зацікавлені у розвитку культурних ідентичностей, найбільш відомою і впливовою з ініціатив ЄС у сфері культури. За десятиліття свого існування проект залучив велику кількість людей до планування, здійснення, а також участі у різних міських проектах та культурних заходах. Він викликав широку увагу місцевих, регіональних та національних засобів масової інформації, вплинув на міське планування і розвиток у містах, активізував так звані культурні та креативні індустрії, наукові дослідження, а також нову політику і практику управління в культурному секторі.

На сучасному етапі "Європейська столиця культури" – це почесний статус, що надається Європейським Союзом одному чи декільком містам Європи терміном на один календарний рік на основі попередньої заявки та конкурсного відбору, що здійснюється Радою незалежних експертів. Як засвідчив досвід впровадження ініціативи, впродовж року титуловане місто має можливість стати центром

культурного життя Європи, створюючи стійкий бренд не тільки регіонального, а й національного рівня. Культурна столиця на основі національних культурних досягнень, опираючись на локальні та спільні європейські культурні традиції, а також використовуючи місцеві територіальні, культурні ресурси, здатна візуалізувати країну у світовому масштабі.

Проект "Європейська столиця культури" на момент своєї появи мав назву "Європейське місто культури". Його концепцію запропонувала на неофіційній зустрічі міністрів культури ЄС у листопаді 1983 року грецька актриса, міністр культури Греції Меліна Меркурі.

Меркурі стверджувала, що культура на стільки ж важлива як торгівля та економіка (які були в центрі уваги ЄС до цього часу), вона наголошувала на важливості розвитку культури в рамках Європейського проекту, зокрема у просуванні європейської інтеграції. Пропозиція була підтримана міністром Франції Джеком Ленгом та одобрена Європейськими міністрами [10]. В результаті 13 червня 1985 року міністри культури ЄС заснували проект "Європейське місто культури" в якості щорічного міжурядового заходу.

Базовим документом, на основі якого була запущена початкова схема проекту, стала постанова міністрів культури ЄС 85/C153/02, що визначала особливу роль міста в культурі та представляла концепцію заходу, мета якого полягала у сприянні зближенню народів країн ЄС, підкресленні багатства та різноманітності, а також спільних рис європейської культури, приверненні уваги до певної території, привабленні туристів, сприянні міжкультурному діалогу, популяризації кращих культурних досягнень різних європейських народів [6].

У 1992 паралельно була заснована нова подія за назвою "Європейський культурний місяць" (European Cultural Month), а також прийняте подальше рішення щодо вибору майбутніх міст [10].

З огляду на те, що ініціатива мала успіх, не тільки отримавши схвальні відгуки в мас-медіа, а й позитивно вплинувши на розвиток культури і туризму та усвідомлення місцевими жителями важливості обрання саме їхнього міста, рішенням парламенту та Ради Європи від 25 травня 1999 року (постанова 1419/1999 / ЕС) цей захід було трансформовано у "Європейську столицю культури" (European Capital of Culture), присвоєно статус ініціативи Європейського співтовариства (Community Action) та окреслено нову процедуру відбору, критерії оцінювання та процедуру присвоєння статусу "Європейська столиця культури" на 2005-2019 рр. Нормативно-правовою основою даного рішення стала вищезгадана стаття 128 Договору про Європейський Союз [5].

Перетворення міжурядового проекту на офіційну ініціативу ЄС (постанова 1419/1999 / ЕС) дозволило сформулювати більш докладний набір правил, інструкції та пропозиції щодо її реалізації. Зміна назви проекту на "Європейська столиця культури" може бути інтерпретована як спроба підняти значення цієї ініціативи і як символічний жест посилення згуртованості європейських країн, адже столиця відіграє особливу роль в усіх державах, так як є не лише головним містом, адміністративно-політичним центром країни, а й певним символом, візитівкою держави. Столиці є символами єднання нації, загальнодержавними культурними, духовними, історичними, науковими, освітніми центрами. ЄС не має офіційної столиці, хоча часто до неї відносять Брюссель. Разом з оновленням програми ЄС, принаймні, отримала офіційну культурну столицю, розташування якої, однак, щорічно змінюється. Загалом вибір столиці культури є частиною культурної політики ЄС, спрямованої на культурний, політичний, економічний та соціальний розвиток не тільки на регіональному, а й на європейському рівнях.

Згодом, у 2005 році, до цього рішення були внесені поправки в цілях інтеграції десяти держав, які приєдналися до ЄС 2004 року [7].

Подальші зміни в процесі відбору були зроблені в 2006 році, коли 24 жовтня було прийнято постанову № 1622/2006/ЕС, яка відміняла постанову №1419/1999/ЕС, хоча старі правила продовжували застосовувати до міст, призначених на 2007, 2008 і 2009 роки. Нове рішення впроваджувало розширену основу для, відтепер, Відбіркової та Моніторингової Комісії, а також оновлену схему процесу подачі заявки міста-кандидата. Нове рішення вдосконалювало цілі ініціативи, вводило двоступеневий конкурс та розширювало склад Відбіркової та Моніторингової (контролюючої) Комісії з 7 до 13 членів.

Нова постанова внесла суттєві зміни до критеріїв оцінювання програм міст, що подавали заявку на участі у проекті. Так, попередні критерії, як зазначено в статті 3, постанови 1419/1999/ ЕС базувались тільки на вимірі "місто і громадяни", окреслюючи необхідність програми кожного міста бути сталою і орієнтованою на досягнення довгострокових вигод для його мешканців. Критерії, наведені у новій постанові, поділялися на дві категорії "європейський вимір" та "місто і громадяни" та мали за мету поставити в основі ініціативи європейського громадянина, а також європейську культуру [8].

Постанова ЄС та Ради Європи № 445/2014/EU, прийнята 16 квітня 2014 року, регулює умови, критерії та процедуру відбору та надання статусу "Європейської культурної столиці" на період з 2020 по 2033 роки [9]. У цьому документі зазначено нові критерії, наведені у п'ятому розділі: "внесок у

довгострокову стратегію", "європейський вимір", "культурне та мистецьке наповнення", "спроможність нести почесне звання", "межі поширення програми", "менеджмент"(не офіційний переклад).

Отже, базова схема "Європейського міста культури", яка була запущена на міжурядовому рівні у 1985 році, в подальшому була неодноразово зміненою і доповненою. З часу заснування програми, здебільшого як символічної міжурядової ініціативи без явної законодавчої бази, програма переросла в добре налагоджений урядовий захід ЄС з більш чіткою робочою і нормативно-правовою базою, який надає місту можливість залучення значних інвестицій для підвищення зусилля щодо оновлення установ культурного сектору, привернення уваги світової громадськості і поліпшення свого іміджу на національному та міжнародному рівнях або ж створення та розвиток власного бренду, іміджу території. Основну нормативну базу ініціативи становлять Маастрихтський договір з подальшими його доповненнями та змінами (Амстердамський договір 1997 року, Ніццький договір 2001 року, Лісабонський договір 2007 року), а також постанови ЄС та ради Європи.

Ініціатива "Європейська столиця культури" є також досить актуальною з огляду на європейський вектор розвитку Української держави. Президент України Петро Порошенко представив "Стратегію реформ-2020", мета якої досягти європейських стандартів життя і підготуватися до того, щоб у 2020 році подати заявку на членство в ЄС. "Стратегія-2020" складається з трьох векторів руху для досягнення поставленої мети: сталий розвиток країни; безпека держави, бізнесу та громадян; відповідальність і соціальна справедливість. Окрім восьми пріоритетних сфер, зміни в яких або вирішують найгостріші проблеми, або створюють інституційні передумови для проведення інших реформ, президент визначив ще дві спеціальні нагальні програми, однією з яких є подальша популяризація України у світі [4].

Впровадження саме цієї програми в межах вказаної стратегії є нічим іншим, як питанням проведення ефективної іміджевої стратегії України, що надзвичайно актуалізується у наш час. Культурний сектор набуває сьогодні нового значення та вимагає нових підходів у культурній політиці та переоцінки її ролі для розвитку Української держави.

Як показала світова практика, залучення брендингових та ребрендингових технологій є досить дійовим та сприяє проведенню ефективної зовнішньої політики держави, участі країни у світових інтеграційних процесах, посиленню конкурентних позицій держави в сучасному глобалізованому світі, залученню іноземних інвестицій тощо. Територіальний брендинг повинен стати невід'ємною частиною державної політики, адже однією з перешкод активної інтеграції сучасної України у світове конкурентне середовище є здебільшого негативний імідж держави на міжнародній політичній арені. Основною складовою європейського напрямку розвитку України сьогодні повинен стати саме процес свідомого іміджування та брендингу держави.

Відтак, участь України в ініціативі ЄС "Європейська столиця культури" могла б стати вагомим складовою процесу входження до європейського культурного простору, створення бренду України, а також суттєво вплинути на формування у свідомості людей яскравого, привабливого та стійкого образу країни, створення позитивного іміджу, навколо якого згуртуються сама нація та відтворюватимуться перспективні напрями міжнародної політики.

Література

1. Офіційний сайт Європейської Комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/index_en.htm.
2. Офіційний сайт Європейської Комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/index_en.htm.
3. Офіційний сайт Європейської Комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/culture/tools/culture-programme_en.htm.
4. Офіційний сайт Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/31289.html>.
5. Сайт "Documentation Centre on European capitals of culture", постанова 1419/1999/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecoc-doc-athens.eu/history/eu-documentation/579-european-parliament-and-council-decision-for-the-years-2005-2019.html>.
6. Сайт "Documentation Centre on European capitals of culture", постанова 85/C153/02 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecoc-doc-athens.eu/history/eu-documentation/712-council-resolution-concerning-the-annual-event-european-city-of-culture-june-1985.html>.
7. Сайт "Documentation Centre on European capitals of culture", постанова 649/2005/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecoc-doc-athens.eu/history/eu-documentation/577-european-parliament-and-council-decision-for-the-years-2005-2019.html>.
8. Сайт "EUR-Lex", постанова ЄС та Ради Європи № 1622/2006/EU від 24 жовтня 2006 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2014:132:TOC&utm_content=buffer0e7ac&utm_medium=social&utm_source=twitter.com&utm_campaign=buffer.

9. Сайт "EUR-Lex", рішення ЄС та Ради Європи № 445/2014/EU від 16 квітня 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.132.01.0001.01.ENG.
10. Сайт "The network of European Union Centers of Excellence". – Р. 7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.euce.org/eusa/2011/papers/1g_mittag.pdf.

References

1. Ofitsiyni sait Yevropeiskoi Komisii [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/index_en.htm.
2. Ofitsiyni sait Yevropeiskoi Komisii [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://ec.europa.eu/index_en.htm.
3. Ofitsiyni sait Yevropeiskoi Komisii [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://ec.europa.eu/culture/tools/culture-programme_en.htm.
4. Ofitsiyni sait prezydenta Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.president.gov.ua/news/31289.html>.
5. Sait "Documentation Centre on European capitals of culture", postanova1419/1999/EC [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ecoc-doc-athens.eu/history/eu-documentation/579-european-parliament-and-council-decision-for-the-years-2005-2019.html>.
6. Sait "Documentation Centre on European capitals of culture", postanova85/C153/02 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ecoc-doc-athens.eu/history/eu-documentation/712-council-resolution-concerning-the-annual-event-european-city-of-culture-june-1985.html>.
7. Sait "Documentation Centre on European capitals of culture", postanova649/2005/EC [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ecoc-doc-athens.eu/history/eu-documentation/577-european-parliament-and-council-decision-for-the-years-2005-2019.html>.
8. Sait "EUR-Lex", postanova YeS ta Rady Yevropy # 1622/2006/EU vid 24 zhovtnia 2006 roku [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2014:132:TOC&utm_content=buffer0e7ac&utm_medium=social&utm_source=twitter.com&utm_campaign=buffer.
9. Sait "EUR-Lex", rishennia YeS ta Rady Yevropy # 445/2014/EU vid 16 kvitnia 2014 roku [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.132.01.0001.01.ENG.
10. Sait "The network of European Union Centers of Excellence". – Р. 7. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.euce.org/eusa/2011/papers/1g_mittag.pdf.

УДК 070:94(477.53)" 1914/..."

Шульченко Марина Валеріївна
аспірантка Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
e-mail: malina.shults@yandex.ua

ДО ВИТОКІВ "РУССКОГО МИРА" АБО ДЕЯКІ АСПЕКТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ПРОПАГАНДИ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НА СТОРІНКАХ ПОЛТАВСЬКОЇ ГУБЕРНСЬКОЇ ПРЕСИ: початок Першої світової війни

У статті автор визначає основні напрями соціокультурної пропаганди, розгорнутої Російською імперією на шпальтах Полтавської губернської преси на початку Першої світової війни.

Ключові слова: Полтавська губернія, соціокультурна пропаганда, Перша світова війна, преса.

Шульченко Марина Валеріївна, аспірантка Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

К истокам "русского мира" или некоторые аспекты социокультурной пропаганды Российской империи на страницах Полтавской губернской прессы: начало Первой мировой войны

В статье автор определяет основные направления социокультурной пропаганды, развернутой Российской империей на страницах Полтавской губернской прессы в начале Первой мировой войны.

Ключевые слова: Полтавская губерния, социокультурная пропаганда, Первая мировая война, пресса.

Shulchenko Maryna, a postgraduate, the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

To the origins of "russian world" or some aspects of sociocultural propaganda of Russian Empire on pages Poltava province press at the beginning of the World War I

The author defines the main directions of the sociocultural propaganda deployed by the Russian Empire on the press pages at the beginning of the World War I.